

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Tänk på att många evenemang kan kräva föranmälan eller förköp och ha begränsat antal platser, kolla alltid innan vad som gäller för det du tänkt gå på.

Sommaraktiviteter för barn och unga

Vi hittar på något kul, läser, pysslar och fikar. Utanför Hembygdsgården i Malexander, vid regn inne i Föreningshuset
Tid: 3/8, kl 14-16.
Lekparken bredvid torget, vid regn inne på biblioteket
Tid: 6/8, kl 10-12.

Mässa med enkel frukost

Tid: 5 och 12/8, kl 09-10.
Plats: Boxholms församlingshem.

Musik i sommarkväll

Blåviks kyrka
Hela kyrkan sjunger. Med Adelövs och Linderås kyrkörer under ledning av Gösta Nylund.
Tid: 8/8, kl 18-19.
Rinna kyrka
Med Oddbandet under ledning av Hans Sandén.
Tid: 13/8, kl 19-20.
Malexander kyrka
Ferlin, fynd och klassiker med Adolphson och Falk. Magnus Marcks - kontrabas.
Tid: 15/8, kl 18-19.30.

Matsafari - Lilla Sommenrundan

3-rätterstur med egen bil. Förbokas: Made by Emma 070 590 57 18 eller info@madebyemma.nu senast kl 12 dagen före resan. Vänligen ange ev specialkost vid bokningstillfället. Made by Emma, Stora Rödje - Malexander Pub & pensionat, Torpön - Affären Svalsjö med Pers mekaniska kabinett.
Tid: T o m 9/8, ons-sön kl 11-17.
Plats: Start hos Made by Emma, Stora Rödje.

Mässa

Välkommen till den årliga prämgudstjänsten tillsammans med Ydre pastorat. Sång av Tranås kammarkör.
Tid: 9/8, kl 17-18.
Plats: Blåviks kyrka, Torpöns färjeläge.

Boxholms brukshundsklubb Torsdagspromenader

Skicka en fråga på klubbens facebookside innan och kolla om någon annan tänkt gå.
Tid: Torsdagar kl 18.
Plats: Samling vid Icas parkeering.

Maila ditt evenemang till evenemang@lanstidningen.se **senast** måndag veckan innan införande. Vi tar med evenemanget i mån av plats. Vill du synas här som **företag?** Ring 0141-560 09. Samma lämningsdag som ovan gäller.

Snart har det gått 300 år sedan diket mellan Kvarngölen och Sjögarpesjön grävdes. Allt för att öka vattentillförseln till säteriet. Enligt en sägen blev Ribbing biten av en kräfta och dog, och där dog även dikningsprojektet men namnet Ribbingska fåfängen lever kvar.

Utefter den lilla grusvägen mellan Kvarngölen och Sjögarpesjön där diket grävdes finns en skylt som pekar mot Ribbingska fåfängen.

Ribbing var först i Boxholm

En man med uselt ekonomiskt sinne satte upp två hammare vid Svartån

BOXHOLM (LT)

Hur hade historien blivit om inte Gustaf Adolf Ribbing funnits? Hade samhället Boxholm funnit? Det kan man fundera över. Det var nämligen Gustaf Adolf Ribbing som 1754 lät sätta upp två manufakturhammare intill Svartån på Bredgårds ägor och det blev starten för Boxholms bruk. Trots detta tycks denne Ribbing ha varit en slarver.

När AI bads att ta fram en bild på Gabriel Adolf Ribbing så dök denna bild upp. Kanske stämmer bilden hyfsat väl med hur Gabriel Adolf såg ut. BILD: AI

att få flytta dessa rättigheter till Bredgårds ägor vid Svartån, vilket han också fick.

Där sätter han upp två manufakturhammare för att tillverka, gångjärn, kättingar, spik och förnödenheter till bondesamhället.

Gabriel hade friat till Beata Sparre men fick av hennes mor svaret, "jag giver ej min dotter åt en som köper egendomar med lånta pengar". Gabriel Adolf lär ha sagt att han skulle se till att få en Sparre till fru ändå, och kort därefter gifte sig Gabriel Adolf med sin syssling som även hon hette Beata Sparre.

De manufakturhammare som Gabriel Adolf satte upp vid Svartån kallade han Gabriel och Beate hammare, det vill säga namngivna efter honom själv och hustrun.

Äktenskapet mellan de båda blev barnlöst men beskrivs i hävderna som lyckligt.

Beata var nog bra för sin make för hon var ekonomiskt sinnad och på gränsen till snål, medan Gabriel Adolf kan beskrivas som raka motsatsen.

Hans Högman skriver på sin släktforskningsida att Gabriel Adolf lär ha köpt Trollebo säteri utanför Vetlanda 1750. Källorna beskriver Gabriel Adolf som charmig men ekonomiskt ansvarslös. Han lär ha varit mycket svag för kortspel,

Hur såg manufakturhamrarna ut som Gabriel Adolf Ribbing satte upp vid Svartån? Ja, det kan man fråga sig, men AI tog fram en bild på hur en manufakturhammare vid en forsande å kunde se ut i mitten av 1700-talet. BILD: AI

vin och kvinnor och var inte rädd för stora utgifter. Men hans leverne gjorde att ekonomin blev allt sämre och han började sälja delar av sina tillgångar. Enligt traditionen satte Gabriel Adolf till slut hela Trollebo i ett kortspel. Och förlorade gården!

Det gick länge ett rykte om att kortleken var falsk och vid en renovering av Trollebo under 1900-talet så hittades en falsk kortlek. Den hade en ruter nio för mycket, och detta lär vara den äldsta bevarade kortleken i landet.

Mellan Kvarngölen och Sjögarpesjön, ungefär 3,5 kilometer väster om Boxholms tätort, byggdes ett djupt dike på 1700-talet. Syftet var att öka vattentillförseln ner till Boxholms säteri.

Genom projektet kunde säteriets ängar bevattnas under torra somrar, men det enorma arbetet med dikningen kallas än idag för Ribbingska fåfängen. Namnet var nog inte så lite ironiskt för under 1700-talet kunde "Fåfänger" vara små

lusthus eller utsiktsplatser som adeln anlade för nöje, representation och romantiska utflykter.

Enligt en familiesägen i släkten Ribbing så varnades Gabriel Ribbing av "Sjörået" eller av "Näcken" som ju verkligen inte ville bli störda av någon nymodig kanal eller dike. Riktigt hur varningen förmedlades är oklart, men Gabriel låter sig inte avskräckas. Men vid ett besök på platsen blir Gabriel biten i foten av en kräfta och han dör av förgiftning! Sjörået vinner alltså, detta genom sin utsända våldsvärkare: Kräftan! Det stora dikningsprojektet lär ha avbrutits när Gabriel dör.

Men vem var det som egentligen dog? Och efter vem är Ribbingska fåfängen uppkallad? Enligt en skylt på platsen var det Gabriel Adolf Ribbing som utförde dikningsprojektet men det får nog anses mer troligt att det var dennes far, Gabriel Ribbing. Källorna är lite divergerande.

Tyvärr har äldre kyrkböcker brunnit i Ekeby men dödboken för 1762 finns kvar, alltså

året då Gabriel Adolf Ribbing går ur tiden. Han var bara 37 år när han somnade in på Götevi. I dödboken framgår att dödsorsaken var "bröstsjuka", vilket i regel är det samma som tuberkulos.

På grund av Gabriel Adolfs tidiga död blev det ett kort äktenskap för honom och Beata, endast nio år. Beata Sparre dog på Strålsnäs herrgård 1781.

Åtta år efter Gabriel Adolfs Ribbings död säljer de Ribbingska arvingarna Boxholm och Mossebo säterier, samt bruksanläggningarna till Adolf Rudbeck.

Efter några år blir Carl Daniel Burén ägare till bruket och han är den som investerade stort och som brukar ses som skaparen av Boxholms Bruk. Men allt började alltså med Gabriel Adolf Ribbing som ville utnyttja vattenkraften för att tillverka järnprodukter med hjälp av två hammare.

Text och bild:
KLAS JOHANSSON